

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7CdoPr/5/2023
Identifikačné číslo spisu: 1708201419
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1708201419.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. V., K. pri Y., G. O. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Košice, Thurzova 6, proti žalovanému Mgr. G. G., Bratislava, D., správcovi konkurznej podstaty úpadkyne I. W. s.r.o., C., J. XXX, IČO: XXXXXXXX, o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5C/990/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2022, sp. zn. 10Co/66/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 01. júna 2022, č. k. 5C/990/2008-555, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy vo výške 7.737,60 eura brutto (výrok I.) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok III.).

1.1. Vychádzajúc z článku 3, ako i z ustanovení § 79 ods. 1, 2, § 118 ods. 1, § 119 ods. 3, § 134 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“ alebo „ZP“), § 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 450/2007 Z. z., § 44 ods. 1, § 47 ods. 1, 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) a s poukazom na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej po uplynutí 12 mesiacov ustupuje sankčná a satisfakčná funkcia náhrady mzdy do úzadia a zvyrazňuje sa jej sociálna funkcia, dospel k záveru, že žalobkyni nárok na náhradu mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov nepatrí, a preto jej priznal náhradu mzdy za zákonný nárok 12 mesiacov po 644,80 eura, t. j. celkovo vo výške 7.737,60 eura. Nakoľko si žalobkyňa uplatnila náhradu mzdy ako priemerný mesačný zárobok vo výške 85.534,45 eura, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

1.2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že v konaní vydaným medzitýmym

rozsudkom z 30. novembra 2016, č. k. 5C/990/2008-256, ktorý nadobudol právoplatnosť vo výroku I. dňa 16. augusta 2018 a vo výroku II. dňa 26. januára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) z 19. júla 2018, č. k. 10Co/195/2017-311 a s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) z 29. mája 2019, č. k. 7Cdo/41/2019-398, bolo určené, že okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany pôvodného žalovaného dané žalobkyni dňa 17. decembra 2007 je neplatné a zároveň bolo určené, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobkyňu naďalej zamestnával. Avšak vzhľadom na to, že žalobkyňa podaním z 9. decembra 2020 tiež žiadala priznať náhradu mzdy za obdobie prvých 12 mesiacov (od januára do decembra 2008) od neplatného skončenia pracovného pomeru vo výške 7.504,80 eura netto, predmetom konania tak zostal iba tento uplatnený nárok, o ktorom prvoinštančný súd rozhodol rozsudkom z 22. marca 2021, č.k. 5C/990/2008-494, ktorý bol na základe odvolania žalovaným uznesením odvolacieho súdu z 31. januára 2022, č. k. 10Co/47/2021-534, zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konania a nové rozhodnutie.

1.3. Z opätovne vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa sa po neplatnom skončení pracovného pomeru zamestnala od 1. augusta 2008 až doteraz v spoločnosti 3PLAST, s.r.o.. V pracovnom pomere dosahovala brutto zárobky bližšie špecifikované v bode 15. odôvodnenia predmetného rozhodnutia, pričom sporným medzi stranami sporu bol rozsah náhrady mzdy, keď žalobkyňa žiadala priznať náhradu mzdy za obdobie 14. februára 2008 - 26. januára 2017 a žalovaný žiadal, aby súd uplatnil moderačné právo a nepriznal žalobkyni náhradu mzdy nad 12 mesiacov.

1.4. V tejto súvislosti skonštatoval, že žalobkyni patrí náhrada mzdy v sume jej priemerného zárobku odo dňa, keď oznámila zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní. Rozhodujúce obdobie pre zistenie priemerného zárobku je v tomto prípade obdobie od októbra do decembra 2007, ako predchádzajúci kalendárny štvrťrok. Žalobkyňa v tomto období odpracovala celkovo 62 dní v počte 440 hodín, pričom za mesiac október 2007 jej vznikol nárok na hrubú mzdu vo výške 27.000 Sk, za mesiac november 2007 jej vznikol nárok na hrubú mzdu vo výške 15.000 Sk a za mesiac december 2007 jej vznikol nárok na hrubú mzdu vo výške 7.143 Sk, v celkovom súčte 49.143 Sk. Priemerný hodinový zárobok za rozhodujúce obdobie tak predstavuje sumu vo výške 111,69 Sk. Priemerný počet pracovných hodín pripadajúcich v roku na jeden mesiac na 8-hodinový týždenný pracovný čas zamestnanca je 21,74, z čoho je priemerný počet pracovných hodín na mesiac v počte 173,92. Priemerný mesačný zárobok tak činí sumu 19.425,12 Sk (644,80 eura).

1.5. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že nakoľko žalovaný požiadal, aby v zmysle § 79 ods. 2 ZP nebola žalobkyni priznaná náhrada mzdy v časti presahujúcej 12 mesiacov skúmal, či žalobkyni patrí náhrada mzdy aj za ďalšie obdobie, nielen zákonný nárok za 12 mesiacov a s prihliadnutím na platnú judikatúru zisťoval, či žalobkyňa v tomto ďalšom období (po uplynutí 12 mesiacov od neplatného skončenia pracovného pomeru) bola zamestnaná a ak áno, kde, na akej pracovnej pozícii, či táto zodpovedala jej kvalifikácii a tiež, aký dosahovala príjem. Dospel pritom k záveru, že s prihliadnutím na žalobkyňou dosiahnutý porovnateľný zárobok a na obdobie nástupu na materskú a rodičovskú dovolenku, v rámci ktorého žalobkyňa poberala sociálne dávky, jej nemožno v zmysle § 79 ods. 1 ZP v spojení s § 141 ods. 1 ZP a ustálenej súdnej praxe priznať požadovaný nárok na náhradu mzdy za obdobie presahujúce 12 mesiacov.

2. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd rozsudkom z 30. septembra 2022, č. k. 10Co/66/2022-590 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) potvrdil ako vecne správny (výrok I.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2.1. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie v posudzovanej veci riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil v zmysle § 191 ods. 1 CSP a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP).

2.2. Poukázal tiež na to, že predmetom odvolacieho prieskumu je posúdenie vecnej a právnej správnosti v poradí druhého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým po nadobudnutí právoplatnosti medzitýmneho rozsudku z 30. novembra 2016, č. k. 5C/990/2008 - 256, rozhodol opätovne o nároku na náhradu

mzdy, nakoľko prv vydaný rozsudok súdu prvej inštancie z 22. marca 2021, č.k. 5C/990/2008-494, bol uznesením odvolacieho súdu z 30. novembra 2021, č.k. 10Co/47/2021-534, zrušený z dôvodu, že prvoinštančný súd žalovaného neoboznámil, resp. mu nedoručil právne významné podania žalobkyne, ktorými špecifikovala a vyčísliła svoj nárok na náhradu mzdy za obdobie od 13. februára 2008 do 16. januára 2017, čím žalovanému znemožnil vyjadriť sa k uplatnenému nároku.

2.3. V nadväznosti na námietku žalobkyne týkajúcu sa prekvapivosti napadnutého rozhodnutia najmä v súvislosti s posudzovaním existencie dôvodu pre nepriznanie, prípadne zníženie priznanej náhrady mzdy za dlhšie obdobie ako 12 mesiacov, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie bol v súlade s § 391 ods. 2 CSP po zrušení jeho rozsudku viazaný právnym názorom súdu vyššej inštancie a žalobkyňou uplatnený nárok na náhradu mzdy bol preto povinný opätovne právne posúdiť a vysporiadať sa v ďalšom konaní so žiadosťou žalovaného znížiť, resp. nárok na náhradu mzdy žalobkyne nepriznať. Z uvedeného dôvodu argumentáciu žalobkyne posúdil ako právne irelevantnú.

2.4. V tejto súvislosti tiež vyzdvihol správnosť postupu súdu prvej inštancie, keď sa po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia zaoberal žiadosťou žalovaného na zníženie, prípadne nepriznanie náhrady mzdy za ďalšie obdobie, presahujúce 12 mesiacov, pričom dôvody, ktorého ho viedli k priznaniu iba zákonného nároku na náhradu mzdy za 12 mesiacov aj presvedčivo vysvetlil v rámci vysporiadania sa i so zákonnými podmienkami pre výpočet náhrady mzdy, správne určil rozhodné obdobie, teda kalendárny štvrťrok predchádzajúci štvrťroku, v ktorom zisťoval priemerný zárobok žalobkyne a napokon dospel k správne mu záveru, že žalobkyne náhrada mzdy za obdobie nad 12 mesiacov nepatrí, keďže žiadnu ujmu neutrpeľa.

2.5. Odvolací súd zároveň konštatoval, že žalobkyne bolo po zrušení v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o jej nároku na náhradu mzdy umožnené reagovať na závery odvolacieho súdu, a preto je i námietka, že jej bolo procesným postupom prvoinštančného súdu znemožnené realizovať práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, právne nedôvodná a neopodstatnená, keď ani skutočnosť, že sa žalovaný bez ospravedlnenia nezúčastnil nariadeného pojednávania dňa 1. júna 2022, na ktorom súd prvej inštancie meritórne rozhodol, nezbavila prvoinštančný súd povinnosti riadiť sa vysloveným právnym záverom v uznesení odvolacieho súdu, ktorým v poradí prvý rozsudok zrušil a vysporiadať sa s námietkami žalovaného, ktoré uviedol v odvolaní proti prvému rozhodnutiu, z ktorých bez akýchkoľvek pochybností vyplýva žiadosť o zníženie, resp. nepriznanie náhrady mzdy žalobkyne za obdobie presahujúce 12 mesiacov.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako i rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Po zrekapitulovaní doterajšieho priebehu konania dovolateľka namietala porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) v súvislosti s nesprávnym procesným postupom spočívajúcim jednak (i) v nesprávnej aplikácii ustanovenia § 79 ods. 2 ZP, resp. vo využití moderačného práva podľa § 79 ods. 2 ZP ex offio, keď súdy nižšej inštancie i napriek procesnej pasivite žalovaného (možnosť na prednesenie takejto žiadosti nevyužil, nepredložil žiadne podanie, v ktorom by formuloval takúto žiadosť), uplatnili predmetné ustanovenie, v dôsledku čoho dovolateľka považuje rozhodnutia nižších súdov za prekvapivé, ako aj (ii) vo vykonaní dôkazu spočívajúceho v dopyte na Sociálnu poisťovňu, získaného v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku upravujúcimi osobitnú procesnú ochranu pri individuálnych pracovnoprávných sporoch, ktorý žalovaný nenavrhol a ktorý bol súčasne v jeho neprospech ako v spore slabšej strany. Mala za to, že ustanovenie § 319 CSP bolo prijaté za účelom ochrany zamestnanca, preto nemôže byť aplikované v jeho neprospech a tak napomáhať súdu vyhľadávať dôkazy v prospech žalovaného, ak je zamestnancom žalobca, t.j. účelom tejto právnej normy je poskytnúť ochranu prostredníctvom aplikácie vyšetrovacieho princípu len v prospech zamestnanca. Ak súd prvej inštancie vykonal uvedený dôkazný prostriedok bez návrhu žalovaného a zo skutočností tam zistených vyvodil, že žalobkyne nemožno priznať náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov a odvolací súd sa v plnom rozsahu oprel o závery súdu prvej inštancie, konajúce súdy nesprávnym procesným postupom zasiahli do práva na spravodlivé súdne konanie.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1Cdo/345/2014, 2Cdo/43/2012, 3Cdo/98/2005, 4Cdo/344/2014, 5Cdo/101/2015, 6Cdo/292/2013, 7Cdo/500/2014, 8ECdo/259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/127/2012, 2Cdo/609/2015, 3Cdo/29/2016, 4Cdo/133/2015, 5Cdo/467/2014, 6Cdo/5/2014, 7Cdo/7/2016, 8Cdo/450/2015).

12. Podľa presvedčenia žalobkyne je jej mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f) CSP. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnejším a širším pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z početnej konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj pomaly a ťažkopádne sa tvoriacej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porov. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 4Cdo/100/2018 a pod.).

13. Právo na spravodlivý proces je jasne koncipované ako samostatné subjektívne verejné právo každého jednotlivca voči štátu (súdu) ako povinnému subjektu na poskytnutie náležitej právnej ochrany v takom procese, ktorý maximálne garantuje spravodlivý výsledok (nie však priaznivý výsledok). Definovať toto základné právo je veľmi zložité, lebo je jedným zo základných stavebných pilierov právneho štátu [čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavy“)] a spravodlivej spoločnosti.

14. Porušením základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd a je aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení chýba určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ ich strana sporu namietala, ale krajský súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dostatočným spôsobom odôvodnil ich irelevantnosť; pokiaľ krajský súd takto v prejednávanej veci postupoval, dopustil sa okrem iného aj svojvôle, zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy. Obdobne ako v skutkovej oblasti, i v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú podobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodovania, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež i zásadami spravodlivého procesu.

15. Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/7/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola sporovej strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Žalobkyňa v dovolaní poukazovala na (i) prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu keď limitoval výšku náhrady mzdy s poukazom na ust. § 79 ods. 2 ZP ex offio, pričom zamestnávateľ nežiadal o zníženie náhrady mzdy, (ii) nesprávny procesný postup v tom, že odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý v rozpore s § 319 CSP vykonal dôkazný prostriedok bez návrhu žalovaného a z neho získal rozhodujúci dôkaz v neprospech žalobkyne na jeho základe súd prvej inštancie náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov nepriznal.

17. Vo vzťahu k prekvapivosti rozsudku súdu prvej inštancie (posudzujúc konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom ako jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú - kompletizujúcu jednotu) dovolací súd uvádza, že prvoinštančný súd zohľadnil obranu žalovaného spočívajúcu v žiadosti o nepriznanie náhrady mzdy nad 12 mesiacov žalobkyne podľa § 79 ods. 2 ZP, následne odvolací súd vyhodnotil námietku žalobkyne o prekvapivosti postupu prvoinštančného súdu v uvedenom kontexte ako nedôvodnú. Takýto záver hodnotí žalobkyňa ako prekvapivý, pretože zamestnávateľ nežiadal o zníženie náhrady mzdy, možnosť na prednesenie takejto žiadosti nevyužil, nepredložil žiadne podanie, v ktorom by formuloval takúto žiadosť.

18. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné (viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/1/2018).

19. V danom prípade oba súdy nižšej inštancie dospeli k rovnakým právnym záverom a odvolací súd prevzal súdom prvej inštancie zistený skutkový stav. Odvolací súd skonštatoval, že prvoinštančný súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žalobného návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkázal na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku (porovnaj bod 21. a 22. odôvodnenia odvolacieho súdu). Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že ak odvolací súd nad rámec prvoinštančného rozhodnutia aj niečo podporne doplnil, bolo to len pre zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. To však ešte neznamená, že založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie a takýmto nesprávnym postupom došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a znemožneniu práva procesnej strany, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

19.1. Dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie je zrejmé, že súd vychádzal zo skutočností, že žalovaný žiadal, aby súd uplatnil moderačné právo a nepriznal žalobkyni náhradu mzdy nad 12 mesiacov, pričom žalovaný poukázal na skutočnosť, že súd by mal skúmať, či sa žalobkyňa mala možnosť v období 9 rokov zamestnať, resp. či sa zapojila alebo mohla zapojiť (a bez vážnych dôvodov sa nezapojila) do práce u iného zamestnávateľa za podmienok v zásade rovnocenných alebo dokonca výhodnejších, než aké by mala pri výkone práce podľa pracovnej zmluvy, keby plnil svoju povinnosť prideľovať jej dohodnutú prácu. Následne odvolací súd vyhodnotil odvoláciu námietku žalobkyne o porušení práva na spravodlivý proces v tom, že prvoinštančný súd nemal zákonnú povinnosť skúmať danosť dôvodu na nepriznanie resp. zníženie rozsahu náhrady mzdy nad 12 mesiacov bez žiadosti zamestnávateľa ako nedôvodnú (bod 11. odôvodnenia odvolacieho rozsudku). Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd založil v namietanom svoje rozhodnutie na rovnakom právnom závere aplikácie § 79 ods. 2 ZP ako súd prvej inštancie.

20. Opodstatnenosti dovolacej argumentácie, že zamestnávateľ nežiadal o zníženie náhrady mzdy však obsah spisu nenasvedčuje. Žalovaný na pojednávaní 25. novembra 2015 uviedol „z dôvodu procesnej opatrnosti žiada, aby súd v prípade, ak sa nestotožní s doterajšou argumentáciou odporcu v konaní, aby navrhovateľovi priznal náhradu iba za 12 mesiacov nasledujúcich od oznámenia navrhovateľa, že trvá na ďalšom zamestnaní" (porov. č.l. 214). Žiadosť zopakoval vo svojom písomnom záverečnom návrhu: „Keďže celkový čas, za ktorý by sa v tomto prípade mala žalobkyni poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, žiadame súd, aby v zmysle § 79 ods. 2 ZP jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov vôbec nepriznal" (porov. č.l. 252). Zároveň žalovaný aj vo svojom odvolaní z 12. apríla 2021 proti v poradí prvému rozsudku súdu prvej inštancie (porov. č.l. 507 až 509) poukazuje na ust. § 79 ods. 2 ZP a dopad jeho aplikácie na skutkový stav veci. V neposlednom rade skutočnosť, že sa žalovaný bránil proti žalobe žiadosťou o nepriznanie náhrady mzdy nad rozsah podľa § 79 ods. 2 ZP bola zrejماً aj žalobkyni vzhľadom na vyjadrenie z 09. decembra 2020, v ktorom žalobkyňa konštatuje: „Žalovaný ešte v štádiu konania pred rozhodnutím o neplatnosti skončenia pracovného pomeru navrhol súdu, aby v zmysle citovaného ustanovenia (§ 79 ods. 2) žalobcovi primerane znížil náhradu mzdy, ktorú prizná žalobcovi za obdobie presahujúce 12 mesiacov". Z uvedeného potom nepochybne vyplýva, že žalovaný sa proti žalobe o náhrade mzdy opakovane bránil žiadosťou o nepriznanie náhrady mzdy podľa § 79 ods. 2 ZP, konajúce súdy sa procesnou obranou žalovaného zaoberali, pričom žalobkyňa mala vedomosť o uplatnenej procesnej obrane žalovaného a reagovala na ňu (teda mala možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy), je potom zrejماً, že nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu ako sa mylne žalobkyňa domnieva.

21. Dovolateľka taktiež namieta nesprávny procesný postup v tom, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý v rozpore s § 319 CSP vykonal dôkazný prostriedok - dopyt na Sociálnu poisťovňu, ktorý žalovaný nenavrhol, z neho získal rozhodujúci dôkaz v neprospech žalobkyne a na jeho základe súd prvej inštancie náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov nepriznal.

22. Dovolací súd zdôrazňuje, že strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (článok 6 CSP). Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukolvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (pozri napr. 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016, 3Cdo/90/2017).

22.1. Podľa § 319 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré zamestnanec nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz; na tento účel je zamestnávateľ povinný poskytnúť súčinnosť, ak to možno od neho spravodlivo žiadať.

22.2. Civilný sporový poriadok v ust. § 319 CSP upravuje divergentný procesný postup súdu, pre ktorý je charakteristický príklon k vyšetrovaciemu princípu v civilnom súdnom konaní. Súd vyvíja zvýšenú aktivitu s obstarávaním dôkazných prostriedkov až v prípade, keď je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej.

22.3. Podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán v súvislosti s námietkou vykonania dôkazu v rozpore s § 319 CSP. Vykonanie dôkazu - lustrácie zamestnávateľov žalobkyne ako odväzateľov poistného v Sociálnej poisťovne bolo nevyhnutnou podmienkou posúdenia žaloby o náhradu mzdy a taktiež žiadosti zamestnávateľa o nepriznanie náhrady mzdy a to z hľadiska aplikovaného kogentného hmotnoprávneho ust. § 79 ods. 2 ZP ako následku neplatného skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, keď vykonanie takéhoto dôkazu bolo potrebné na zistenie skutkového stavu veci a vydanie spravodlivého rozhodnutia vo veci. Inak povedané, súd prvej inštancie nemal splnené podmienky pre vydanie spravodlivého rozhodnutia, obstaral preto aj bez návrhu strán dôkazný prostriedok a vykonal dokazovanie potrebné na vydanie rozhodnutia vo veci samej. V tejto súvislosti dovolací súd akcentuje, že označený dôkaz nebol dôkazom v prospech zamestnávateľa (ako namieta dovolateľka), ale dôkazom podstatným pre vydanie spravodlivého rozhodnutia vo veci, bez ohľadu na to, či preukazoval pravdivosť tvrdení uvádzaných v konaní žalobkyňou alebo žalovaným. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili obom stranám sporu rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam, ako aj rovnakú možnosť navrhovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

23. Samotná skutočnosť, že dovolateľka bola v konaní neúspešná, nemôže samé osebe viesť k presvedčeniu, že v konaní bola znevýhodnená na úkor druhého účastníka, a tým došlo k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v konaní, kde stoja proti sebe dva subjekty vždy jeden úspešný a druhý neúspešný. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bol účastník pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym

názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

24. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov (najmä výklad ust. § 79 ods. 2 ZP), ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

25. Pokiaľ dovolateľka podaným dovolaním brojila proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi, ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak ani tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

26. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou zmätočnou vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP, a teda prípustnosť dovolania žalobkyne z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

27. Najvyšší súd preto v zmysle vyššie uvedeného dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.